A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2008. december 9.*

A C-442/07. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet az Oberster Patent- und Markensenat (Ausztria) a Bírósághoz 2007. szeptember 27-én érkezett, 2007. június 27-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Verein Radetzky-Orden**

és

a **Bundesvereinigung Kameradschaft „Feldmarschall Radetzky”**

között folyamatban lévő eljárásban

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: V. Skouris elnök, P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas, K. Lenaerts, M. Ilešič (előadó) és A. Ó Caoimh tanácselnökök, G. Arestis, A. Borg Barthet, J. Malenovský, U. Lõhmus, E. Levits és L. Bay Larsen bírák,

főtanácsnok: J. Mazák,
hivatalvezető: Fülöp B. tanácsos,

* Az eljárás nyelve: német.

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2008. június 24-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a Verein Radetzky-Orden képviseletében E. Fichtenbauer és K. Krebs Rechtsanwälte,

– a Bundesvereinigung Kameradschaft „Feldmarschall Radetzky” képviseletében P. Israiloff Patentanwalt,

– az olasz kormány képviseletében I. M. Braguglia, meghatalmazotti minőségben, segítője: W. Ferrante avvocato, dello Stato,

– az Európai Közösségek Bizottsága képviseletében H. Krämer, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2008. szeptember 18-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1988. december 21-i 89/104/EGK első tanácsi irányelv (HL 1989. L 40., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 92. o., a továbbiakban: irányelv) értelmezésére vonatkozik.

2 Ezt a kérelmet a Verein Radetzky-Orden (a továbbiakban: Radetzky-Orden) és a Bundesvereinigung Kameradschaft „Feldmarschall Radetzky" (a továbbiakban: BKFR) közötti jogvitában terjesztették elő a védjegyoltalom tényleges használat elmulasztása miatti megszűnése tárgyában, azon védjegyek esetében, amelyeknek a BKFR – egy nonprofit egyesület – a jogosultja.

Jogi háttér

3 Az irányelv 12. cikkének (1) bekezdése szerint:

„A védjegyoltalom megszűnését kell megállapítani, ha a jogosult az árujegyzékben szereplő árukkal, illetve szolgáltatásokkal kapcsolatban a védjegy tényleges használatát az adott tagállamban megszakítás nélkül öt éven át elmulasztja, kivéve, ha a jogosult a használat elmaradását kellőképpen igazolja; […]"

4 Az irányelv tizenkettedik preambulumbekezdése kimondja, hogy „a Közösség minden tagállamára kötelező érvényű [az ipari tulajdon oltalmára létesült, 1883. március 20-án Párizsban aláírt, legutóbb 1967. július 14-én Stockholmban felülvizsgált és 1979. szeptember 28-án módosított párizsi egyezmény (*Recueil des traités des Nations unies*, 828. kötet, 11851. sz., 305. o., a továbbiakban: Párizsi Uniós Egyezmény], mivel ezen irányelv rendelkezéseinek teljes mértékben meg kell felelniük a Párizsi Egyezmény rendelkezéseinek […]”.

5 Az osztrák jogban a védjegyek oltalmáról szóló, 1970. évi törvény (Markenschutzgesetz 1970., BGBl. 260/1970., a továbbiakban: MSchG) 10a. §-a ekként fogalmaz:

„Az árura vagy szolgáltatásra vonatkozó megjelölés használata különösen a következőket foglalja magában:

(1) a megjelölés elhelyezése az árun vagy csomagolásán, vagy azokon a tárgyakon, amelyek vonatkozásában a szolgáltatást nyújtják, vagy amelyek vonatkozásában a szolgáltatást nyújtani kell;

(2) a megjelölést hordozó áru eladásra való felkínálása, forgalomba hozatala, valamint forgalomba hozatal céljából történő raktáron tartása, illetve szolgáltatás felajánlása vagy annak nyújtása a megjelölés alatt;

(3) a megjelölést hordozó áruk behozatala vagy kivitele;

(4) a megjelölés használata az üzleti iratokon vagy a reklámozásban.”

6 Az MSchG 33a. § (1) bekezdése ekként rendelkezik:

„Bárki kérheti az olyan lajstromozott védjegy törlését, amelyet legalább öt éve lajstromoztak Ausztriában, vagy amely a 2. § (2) bekezdése értelmében Ausztriában oltalmat élvez, ha a jogosult vagy az ő hozzájárulásával harmadik személy az árujegyzékben szereplő árukkal, illetve szolgáltatásokkal kapcsolatban a védjegy tényleges használatát Ausztriában, a törlés iránti kérelem benyújtását megelőzően, öt éven át elmulasztja (10a. §), kivéve ha a jogosult a használat elmaradását kellőképpen igazolja."

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

7 A BKFR egyrészt katonai hagyományőrzéssel foglalkozik, így hősi emlékünnepeket, emlékmiséket és katonatalálkozókat szervez, valamint karbantartja a háborús emlékműveket, másrészt jótékonysági munkát végez, így természetbeni és pénzbeli adományokat gyűjt, és ezen adományokat a rászorulók között szétosztja.

8 A BKFR olyan ábrás és szóvédjegyek jogosultja, amelyek lényegében kitüntetéseket ábrázolnak. Ezeket a védjegyeket az Osztrák Szabadalmi Hivatal lajstromába bejegyezték. Az oltalom kezdete valamennyi védjegy esetében 1996. január 8. E védjegyek mindegyikét a védjegyekkel ellátható termékek és szolgáltatások nemzetközi osztályozására vonatkozó, felülvizsgált és módosított, 1957. június 15-i Nizzai Megállapodás szerinti következő osztályok vonatkozásában lajstromozták: 37. osztály, amely többek között a karbantartási szolgáltatásra vonatkozik, a 41. osztály, amely többek között a kulturális tevékenységre vonatkozik és a 42. (később 45.) osztály, amely többek között a társadalmi jellegű szolgáltatásokra vonatkozik.

9 A BKFR a védjegyeknek megfelelő kitüntetéseket és érdemrendeket adományoz. Ezenkívül a BKFR egyes tagjai ezeket a kitüntetéseket és érdemrendeket a rendezvényeken, valamint az adományok gyűjtése és szétosztása során viselik. Végül az említett védjegyeket nyomtatják a rendezvényekre szóló meghívókra, a levélpapírra és az egyesület küldeményeire.

10 2004. augusztus 17-én a Radetzky-Orden az MSchG 33a. §-a értelmében a használat elmulasztása miatt kérte az említett védjegyek törlését. E kérelem alátámasztására a Radetzky-Orden arra hivatkozott, hogy a BKFR a védjegyeket az utóbbi öt év során nem használta az üzleti forgalomban.

11 Az Osztrák Szabadalmi Hivatal törlési osztálya helyt adott a Radetzky-Orden kérelmének. A BKFR e határozattal szemben fellebbezést nyújtott be az Oberster Patent- und Markensenathoz.

12 E körülmények között az Oberster Patent- und Markensenat Bundesfinanzhof úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Úgy kell-e értelmezni az irányelv 12. cikkének (1) bekezdését, hogy valamely vállalkozás áruinak vagy szolgáltatásainak más vállalkozások áruitól vagy szolgáltatásaitól való megkülönböztetésére vonatkozó (tényleges) védjegyhasználatnak minősül, ha egy védjegyet valamely nonprofit egyesület a rendezvények meghirdetése során,

az üzleti iratain, valamint a reklámanyagain használja, az egyesület tagjai pedig azt az adományok gyűjtése és szétosztása során kitűzőként viselik?"

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

13 Az irányelv 12. cikke (1) bekezdésének értelmében vett tényleges használat fogalmát úgy kell értelmezni, hogy az nem foglalja magában az olyan szimbolikus használatot, amelynek kizárólagos célja a védjegyhez fűződő jogok fenntartása. Olyan használatnak kell lennie, amely megfelel a védjegy lényeges rendeltetésének, ami abból áll, hogy a fogyasztók vagy a végfelhasználók számára biztosítja az áruk vagy szolgáltatások eredetének azonosíthatóságát úgy, hogy ezen árut vagy szolgáltatást a máshonnan származó áruktól vagy szolgáltatásoktól összetéveszthetetlenül megkülönböztethessék (a C-40/01. sz. Ansul-ügyben 2003. március 11-én hozott ítélet [EBHT 2003., I-2439. o.] 35. és 36. pontja).

14 Amint azt a Bíróság kifejtette, a védjegy „tényleges használatának" ezen fogalmából következik, hogy a védjegyjogosultnak a védjegyet a védjegy által oltalmazott áruk és szolgáltatások piacán kell használnia, és nem csak az érintett vállalkozáson belül. A védjegy és azon hatások oltalma, amelyeket a lajstromozás tesz harmadik személyekkel szemben érvényesíthetővé, nem lenne tartós, amennyiben a védjegy elveszítené kereskedelmi létjogosultságát, amely abban áll, hogy a más vállalkozásoktól származó árukhoz vagy szolgáltatásokhoz képest a védjegyet képező megjelöléssel ellátott áruk vagy szolgáltatások számára piacot teremt vagy tart fenn (a fent hivatkozott Ansul-ügyben hozott ítélet 37. pontja).

15 A védjegyeknek és azok használatának gazdasági tartalma végeredményben kitűnik a Párizsi Uniós Egyezményből, amely a védjegyeket a „gyári vagy kereskedelmi védjegy"

kifejezéssel nevezi meg. Amint az az irányelv tizenkettedik preambulumbekezdéséből kitűnik, ezen irányelvet az említett egyezménnyel összhangban kell értelmezni.

16 Azon kérdést illetően, hogy a jelen ítélet 7. és 9. pontjában leírt tevékenységeket végző nonprofit egyesület esetében megállapítható-e a védjegy tényleges használata a fent hivatkozott Ansul-ügyben hozott ítélet értelmében, hangsúlyozni kell, hogy nem meghatározó az a körülmény, hogy az áru vagy szolgáltatás felkínálása nyereségszerzési cél nélkül történik.

17 Ugyanis az a körülmény, hogy egy jótékonysági egyesület nem törekszik nyereségszerzésre, nem zárja ki, hogy ezen egyesületnek az legyen a célja, hogy az árui és a szolgáltatásai számára piacot teremtsen, és ezt követően ezt a piacot fenntartsa.

18 Ezenkívül, amint azt a Radetzky-Orden a Bíróság elé terjesztett írásbeli észrevételében elismerte, léteznek fizetett jótékonysági szolgáltatások. A mai társadalomban ugyanis a jótékonysági egyesületek különböző típusai tűntek fel, amelyek első megközelítésre ingyenesen nyújtják a szolgáltatásaikat, azonban vagy támogatások biztosítják finanszírozásukat, vagy különböző formában díjazásban részesülnek.

19 A fentiekre tekintettel nem kizárt, hogy a nonprofit egyesület által lajstromozott védjegyeknek létjogosultságot ad, hogy azok képesek megvédeni az egyesületet az azonos vagy hasonló megjelöléseknek az üzleti életben harmadik személyek általi esetleges használatával szemben.

20 Ameddig a kérdéses egyesület azokat a védjegyeket, amelyeknek jogosultja, azon áruk vagy szolgáltatások azonosítására és reklámozására használja, amelyek vonatkozásában azokat lajstromozták, addig e védjegyeket ténylegesen használja, ami az irányelv 12. cikke (1) bekezdésének értelmében vett „tényleges használatnak" minősül.

21 Ha ugyanis a nonprofit egyesületek védjegyként lajstromoztatják az általuk az áruik vagy szolgáltatásaik azonosítására használt megjelöléseket, akkor ugyanezen egyesületek számára nem róható fel, hogy e védjegyek vonatkozásában nem valósítanak meg tényleges használatot, míg e védjegyeket az említett áruk vagy szolgáltatások esetében használják.

22 A Bíróság által a fent hivatkozott Ansul-ügyben hozott ítélet 37. pontjában megállapítottakkal összhangban, és amint azt a főtanácsnok az indítványának 30. pontjában megállapította, ha a védjegyet egy nonprofit egyesület pusztán magánjellegű rendezvényeken, illetve e rendezvények hirdetésére vagy reklámozására használja, a védjegy belső használatának – és nem az irányelv 12. cikke (1) bekezdésének értelmében vett „tényleges használatnak" – minősül.

23 A kérdést előterjesztő bíróság feladata annak vizsgálata, hogy a BKFR azokat a védjegyeket, amelyeknek jogosultja, az áruinak vagy szolgáltatásainak a nagyközönség előtti azonosítására vagy reklámozására használta, vagy ellenkezőleg, e védjegyek belső használatára szorítkozott.

24 A fenti megfontolások összességére tekintettel az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy az irányelv 12. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a védjegy tényleges használatának minősül, ha a védjegyet valamely nonprofit egyesület a nyilvánossággal való kapcsolatában, a rendezvények hirdetése során, az üzleti iratain,

valamint a reklámanyagain használja, az egyesület tagjai pedig azt az adományok gyűjtése és szétosztása során kitűzőként viselik.

A költségekről

25 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

A védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1988. december 21-i 89/104/EGK első tanácsi irányelv 12. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a védjegy tényleges használatának minősül, ha a védjegyet valamely nonprofit egyesület a nyilvánossággal való kapcsolatában, a rendezvények hirdetése során, az üzleti iratain, valamint a reklámanyagain használja, az egyesület tagjai pedig azt az adományok gyűjtése és szétosztása során kitűzőként viselik.

Aláírások